

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 49

van **GWENDOLYN RUTTEN**

datum: 27 oktober 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Interregionale mobiliteit werkzoekenden - Samenwerkingsakkoord VDAB-Forem

Het heeft enige tijd geduurd, maar uiteindelijk is het samenwerkingsakkoord tussen VDAB en zijn Waalse tegenhanger Forem in een definitieve fase gekomen. Men begon niet van nul, want sinds juni 2018 was er al een actieplan tussen beide bemiddelingsdiensten afgesproken, maar de grote dynamiek is tot nog toe uitgebleven. Het akkoord bepaalt dat er jaarlijks een gezamenlijke arbeidsmarktanalyse wordt gerealiseerd en gekwantificeerde doelstellingen worden vastgelegd.

Nog veel te vaak is de taalgrens een arbeidsgrens. Er werken zo'n 58.000 Walen in Vlaanderen. Dat is minder dan het aantal Noord-Fransen dat bij ons komt werken. Het samenwerkingsakkoord wil die taalgrens overstijgen door uitwisseling van vacatures en de ontwikkeling van een gezamenlijke dienstverlening naar werkzoekenden en werkgevers, niet het minst als het gaat over opleidingen, taalcursussen en werkplekieren. Interregionale mobiliteit zal actief worden gepromoot door VDAB, die daarvoor jaarlijks een communicatiebudget van 200.000 euro opzi zet. Naast de eigenlijke samenwerking is er oog voor praktische problemen die interregionale mobiliteit tegenhouden. Met stip wordt mobiliteit genoemd. De Vlaamse en Waalse Regeringen engageren zich om die te faciliteren.

De grote nieuwigheid van het akkoord is, naast een ambitieuze doelstelling, de uitrol van een actief beleid dat de al bestaande uitwisseling van vacatures kracht moet bijzetten. Concreet zal Forem 5000 werkzoekenden aansporen om te solliciteren in Vlaanderen, van wie er 2000 specifieke begeleiding krijgen. Op zijn beurt zal VDAB in 500 opleidingsplaatsen - via cursussen of stages - voorzien voor Walen met een basiskennis Nederlands en 1000 Waalse werkzoekenden zullen een opleiding Nederlands kunnen volgen.

De achilleshiel van het akkoord is dat het handhavings- en sanctioneringsluik volledig in handen van Forem blijft. In antwoord op de actuele vragen nr. 64 en 69 (2023-2024) in de plenaire vergadering van 25 oktober 2023 heeft de minister wel aangegeven dat de passende dienstbetrekking waarbij iemand verwacht wordt om in een straal van 60 kilometer de vacature in te vullen wanneer die match er is, is opgenomen in het akkoord. Bovendien mogen persoonsgegevens uitgewisseld worden met Forem als iemand werkonwillig is. Het blijft wel aan Forem om al of niet te sanctioneren.

De Waalse werkgevers hebben zich geroerd over het akkoord omdat ze vrezen dat de beter gekwalificeerde Waalse werknemers hun blik veeleer op de Vlaamse arbeidsmarkt gaan richten dan op Waalse vacatures.

1.
 - a) Welke afspraken werden gemaakt omtrent het opstellen van de jaarlijkse arbeidsmarktanalyse?
 - b) Wie zal dat doen?
 - c) Moet die gevalideerd worden door de raden van bestuur?
 - d) Wat zal daarmee concreet gebeuren naar het politieke beleidsniveau?
2.
 - a) Worden de kwantificeerbare doelstellingen vastgelegd met één streefdoel of per zone, meer bepaald de zones West, Centrum en Oost?
 - b) Op welke manier wil men uiteindelijk het algemene doel bereiken om volgend jaar 12.500 Waalse werkzoekenden in Vlaanderen aan de slag te helpen?
 - c) Welke gevolgen staan er tegenover het niet bereiken van de doelstellingen?
3.
 - a) Hoe zal VDAB zijn communicatiebudget van 200.000 euro inzetten?
 - b) Welke som zal Forem vrijmaken om de Waalse werkzoekenden aan te porren in Vlaanderen te gaan solliciteren?
4.
 - a) Welke inspanningen zal de Vlaamse Regering doen om de mobiliteit te faciliteren voor werkzoekenden die vanuit Wallonië naar Vlaanderen willen komen werken? Heeft de minister daarover al contact gehad met zijn collega bevoegd voor Mobiliteit?
 - b) Wat zijn de prioritaire werven?
5. Het grote hiaat in het samenwerkingsakkoord is het uitblijven van afspraken tussen VDAB en Forem omtrent de handhaving en sanctionering.
 - a) Wat is er nu precies afgesproken tussen VDAB en Forem over het doorgeven van sollicitatiefeedback van werkonwillige werkzoekenden aan Forem?
 - b) Wat is er afgesproken over Waalse werkzoekenden die zich onvoldoende bereid tonen om mee te werken aan opleidingen en werkervaringen?
 - c) Het is de autonome bevoegdheid van Forem om een Waalse werkzoekende te sanctioneren. Maar is er ook afgesproken dat Forem terugkoppelt naar VDAB over de beslissingen die in dat kader worden genomen?
6. Welke impact zal het samenwerkingsakkoord hebben voor de inzet van het VDAB-personeel in de betrokken zones? Er wordt bepaald dat het akkoord geen impact zal hebben op het aantal personeelsleden, maar wat met interne verschuivingen en/of andere taakomschrijvingen?
7. Het samenwerkingsakkoord geldt voor onbepaalde tijd.

Wordt er ook in een evaluatiemoment voorzien op politiek niveau om het desgevallend tijdig te kunnen bijsturen?

8. a) Komt het actieplan van 2018 tussen VDAB en Forem te vervallen zodra het samenwerkingsakkoord van kracht wordt?
- b) Zal het actieplan worden geëvalueerd of werd die oefening al gedaan?

Zo ja, welke conclusies werden eruit getrokken en welke resultaten heeft het opgeleverd?

ANTWOORD

op vraag nr. 49 van 30 oktober 2023

van **GWENDOLYN RUTTEN**

1. Ik wil graag nog eens verduidelijken, om geen begripsverwarring meer te hebben: Het samenwerkingsakkoord wordt tussen het Vlaamse gewest en het Waalse gewest afgesloten. Ter uitvoering van dit akkoord wordt momenteel een samenwerkingsovereenkomst tussen de beide uitvoeringsinstellingen VDAB en Forem opgemaakt. Deze is nog niet definitief afgeklopt, maar zij hopen hiermee te landen tegen eind 2023.
 - a) Zoals opgenomen in artikel 3 van het samenwerkingsakkoord wordt verwezen naar de opmaak van een jaarlijkse arbeidsmarktanalyse. Hiervoor worden VDAB en Forem belast om die op te maken. Aan hen om de nodige afspraken hiervoor te maken.

De gezamenlijke analyse betreft in eerste instantie de noden van de arbeidsmarkt (vacatures en werkzoekenden) binnen Vlaanderen en Wallonië in kaart te brengen, met een specifieke focus op de knelpuntberoepen, de gevraagde taalkennis/competenties en de opportuniteiten voor interregionale mobiliteit. Deze analyse vormt de basis voor het vastleggen van gezamenlijke objectieven en acties op het vlak van begeleiding, beroeps- en taalopleidingen of andere maatregelen ter bevordering van de interregionale mobiliteit.

De concrete afspraken tussen VDAB en Forem worden momenteel vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst. Daarin voorzien beide partijen dat de raden van bestuur van VDAB en Forem zullen ter informatie de jaarlijkse arbeidsmarktanalyse ontvangen.
2.
 - a) De vastgelegde cijfermatige doelstellingen werden voor de gehele betrokken zone vastgelegd. Er werd geen onderscheid gemaakt voor de betrokken zones.
 - b) Via actieplannen per zone zullen VDAB en Forem de nodige afspraken maken om acties te voorzien om o.a. de werkgever te informeren en te sensibiliseren om hun vizier ook te openen richting Wallonië en om de werkzoekende te informeren, te sensibiliseren en op te leiden, waar competentieversterking of taalondersteuning nodig is, zodanig dat zij op Vlaamse vacatures kunnen solliciteren. Die acties kunnen op individueel niveau van de werkgever of werkzoekende gebeuren, maar ook via gezamenlijke projectmatige acties zoals een interregionale jobbeurzen, jobdays of bedrijfsbezoeken.
 - c) Zowel VDAB als Forem hebben de ambitie om de vastgelegde cijfermatige doelstellingen te bereiken. Aangezien de economische situatie gevoelig is aan verandering - zie maar de collectieve ontslagen bij Sappi of Bose in de provincie Limburg - werden geen gevolgen vastgelegd bij het niet-bereiken van die doelstellingen.

Het ontwerp van de samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en Forem voorziet een bilateraal strategisch overleg, dat minimaal 1x per jaar bijeenkomt, met vertegenwoordigers van de directiecomités van Forem en van VDAB, zorgt voor de opvolging van de uitvoering van huidige overeenkomst en de evaluatie van de resultaten.

3. De samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en Forem is nog in ontwikkeling, waarbij het communicatieplan hieraan gekoppeld zal worden.
Wel kan ik al meegeven dat gelijkaardige acties zullen opgezet worden zoals de communicatie-actie dat momenteel loopt in samenwerking met Actiris (gericht naar werkzoekenden: <https://eenjobpourmoi.be/nl> of gericht naar werkgevers: <https://eenjobpourmoi.be/nl/RekrutererenBinnenDeRing>), naast andere mogelijke acties.
4. De mobiliteit tussen beide gewesten blijft inderdaad een heikel punt. Niet elke werkzoekende heeft de financiële middelen om een auto te hebben of om zijn rijbewijs af te leggen.
VDAB biedt, onder voorwaarden, gratis treintickets aan werkzoekenden die gaan solliciteren. Meer info op de VDAB-website: <https://www.vdab.be/mobiliteit>. Ik zal hiervoor nog mijn collega-minister van Mobiliteit aanspreken.
5. Het samenwerkingsakkoord werd opgemaakt met respect voor ieders bevoegdheden. Om tot een akkoord te komen moeten we elkaar als evenwaardige institutionele partners, elkaars wettelijke en grondwettelijke bevoegdheden, de kwaliteit van de respectievelijke dienstverlening en elkaars controlemechanismen respecteren.

Wel hebben VDAB en Forem de ambitie om gegevens over de acties binnen het traject naar werk automatisch met elkaar te delen, maar dit is op vandaag niet mogelijk omdat de nodige toelating voor de uitwisseling van persoonsgegevens tussen de verschillende instellingen er niet is.

- a) De effectieve opvolging van sollicitatie-opdrachten in een ander gewest en handhaving ervan maken deel uit van de bevoegdheid van de betrokken publieke tewerkstellingsdienst waar de sollicitatie-opdracht gegeven wordt. Er zijn dan ook geen andere specifieke afspraken tussen VDAB en Forem.
 - b) VDAB kan geen sancties opleggen t.a.v. de Waalse werkzoekende. Het is aan Forem om de nodige acties op te zetten om hun Waalse werkzoekenden op te volgen indien zij onvoldoende meewerken of werkaanbiedingen in Vlaanderen weigeren.
 - c) Het ontwerp van samenwerkingsakkoord voorziet evenwel de mogelijkheid tot gegevensuitwisseling tussen VDAB en Forem voor de werkzoekenden ingeschreven in de organisatie van het andere gewest.
6. De interregionale mobiliteit werd bij VDAB al geïntegreerd in hun sectorale werking tav de werkgevers. De optie om de hulp van Forem in te schakelen bij het zoeken naar geschikte Waalse werkrachten voor knelpuntvacatures werd al aangeboden aan de werkgever. Met de jaarlijkse actieplannen zal nog gericht kunnen samengewerkt worden.
 7. Beide raden van bestuur evalueren op regelmatige basis de vooropgestelde doelstellingen.
 8. a) De acties opgenomen in het actieplan van 2018 worden geïntegreerd in de jaarlijkse actieplannen tussen VDAB en Forem. Zo komt het actieplan van 2018 te vervallen.
b) Het actieplan van 2018 zal niet meer specifiek geëvalueerd worden, aangezien de vooropgestelde acties overgenomen worden in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst en de bijhorende jaarlijkse actieplannen per IRM-zone.